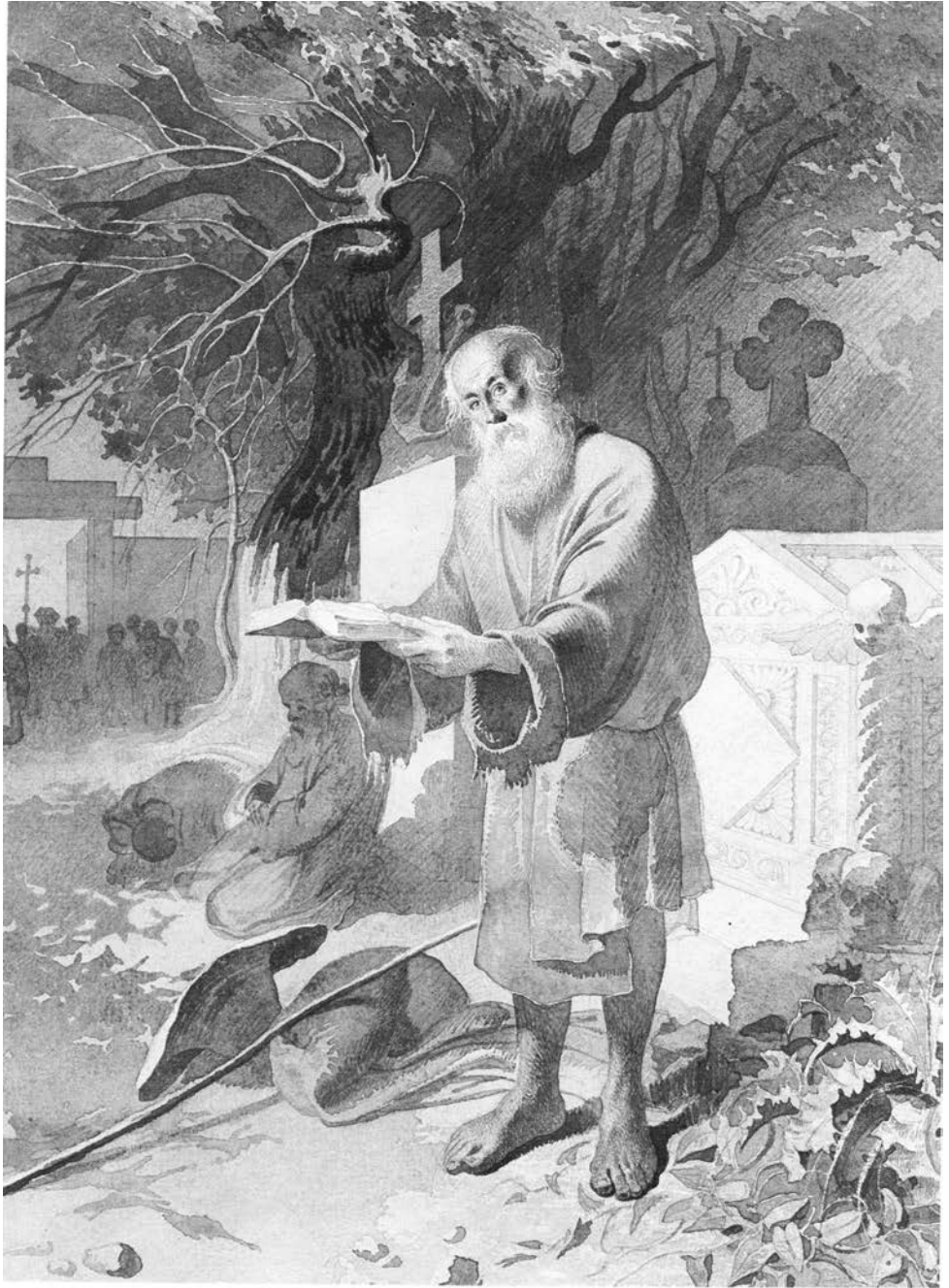

АНОТАЦІЇ

SUMMARY

АНДРУСЯК Михайло (*Коломия*). **Тарас Шевченко: Прикарпатські есеї
З автоматом і за ґратами**
Борітеся – поборете, вам Бог помагає
Кобзар-повстанець

У трьох ремінісценціях-есеях письменник і дослідник історії Української Повстанської Армії переплітає вчорашнє з сьогоднішнім, згадує про вплив велета українського духу на гуцулів Карпат, наводить цікаві алюзії щодо сприйняття творчості українського Пророка у світі, показує, як поезія Шевченка олюднювала навіть тих, хто прийшов нас нищити у часи Другої світової війни.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Українська Повстанська Армія (УПА), Мирослав Симчич (“Кривоніс”), Українські Карпати, перекладознавство.

ANDRUSIAK Mykhailo (*Kolomyia*). **Taras Shevchenko: the Prykarpattia essays
With submachine gun and behind the bars**
Fight and you will win, God helps you
Kobzar, the insurgent

In his three essays the writer and researcher of the Ukrainian Insurgent Army history entangles the past with the present and analyses the influence of Shevchenko among the Hutsuls as well as among those, who came to destroy us at the time of the World War II.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukrainian Insurgent Army (UPA), Myroslav Symchych (“Kryvonis”), Ukrainian Carpathians, translation studies.

АНДРУСЯК Тарас (*Львів*). **Спадщина Тараса Шевченка і розвиток правової думки в Галичині**

У статті проаналізовано вплив творчості Тараса Шевченка на розвиток національної свідомості та української правової думки в Галичині другої половини XIX ст. На основі аналізу тогочасної преси, спогадів українських громадських та політичних діячів, стверджено ключову роль Кобзаря в усвідомленні українським населенням краю своїх національних прав та осмислення шляхів, форм і методів боротьби за ці права.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Кобзар, Остап Терлецький, Іван Франко, українська правова думка, боротьба за національна права.

ANDRUSYAK Taras (*Lviv*). **Taras Shevchenko’s heritage and development of legal thought in Halychyna**

This article analyses the impact of Taras Shevchenko on the development of Ukrainian national consciousness and legal thought in Halychyna in the second half of the nineteenth century. The analysis of the press of that time, memoirs of Ukrainian public and political figures confirm the key role of “Kobzar” for realising by the Ukrainian

population of the region of their national rights as well as the ways forms and methods of struggle for these rights.

Keywords: Taras Shevchenko, “Kobzar”, Ostap Terletsyy, Ukrainian legal thought, the struggle for national rights.

БЛОКІНЬ Сергій (Київ). Більшевизм і Шевченкознавство

Автор статті розглядає питання про піднесення українсько-національного руху першої пол. XX століття по лінії Шевченкознавства і подає матеріали про репресованих шевченкознавців, що проходили у справах “Спілки визволення України”, “Український національний центр”.

Ключові слова: Політичні репресії, наукове шевченкознавство, Українська академія наук, М. Грушевський, С. Єфремов.

BILOKIN Serhiy (Kyiv). Bolshevism and Shevchenko studies

The present research covers the rise of the national liberation movement in the first half of the XX century. During the short period of state independence (1917–1921) the most remarkable Ukrainian humanitarians were comprehensively studying Shevchenko’s heritage, taking on his ideas, studying his literature and arts works as a core of national culture and manifestation of national resistance.

The most prominent Ukrainian historian of the time of the Executed Renaissance M. Hrushevsky, the head of the Central Council of Ukraine and academician of the Ukrainian Academy of Sciences (modern National Academy of Sciences of Ukraine) and the Academy of Sciences of the USSR, wrote a 10-volume “History of Ukraine-Rus” (1898–1936). The scientist determined the meaning of Ukrainian historical process at corresponding ethnographic territory. His concept in Ukrainian historiography became canonical. Forming nation’s public conscience, Hrushevsky determined the place of Shevchenko in the historical process. Imprisoned in 1931, the scientist was tried as a suspect at the so-called “Ukrainian Nationalist Centre” process.

The key person involved in the “Union of Liberation of Ukraine” process (1930) was Vice-President of the Ukrainian Academy of Sciences academic Serhiy Yefremov, who edited both volumes of “Shevchenko and his time” (1925-1926) as well as the third and the fourth volumes of academy publication of “Complete edition of Taras Shevchenko works” (1927 and 1929), which were published with his introduction.

The critic A. Nikovsky, who took part in the “Union of Liberation of Ukraine” process, was one of the founders of the Central Council of Ukraine and a friend of its head, member of the Minor Council and later – Minister of Foreign Affairs of the Directorate of Ukraine. Another member of the Central and Minor Councils, later a professor of Kyiv Institute for Public Education (formerly the University of St Volodymyr and the future Kyiv State Shevchenko University) O. Hermayze, was repressed as well. Both of them were known as authors of solid Shevchenko studies and prominent students of Shevchenko.

Commission on Shevchenko’s paintings, which centralized studies of Shevchenko’s artistic heritage, consisted of professor F. Ernst, executed in Ufa, and V. Miyakovsky, also imprisoned under “Union of Liberation of Ukraine”. Shevchenko connoisseurs were more prominent functionaries of Ukrainian *self-reliance movement*. Leading prominent men of the Ukrainian nation-building were Shevchenko scholar.

In their attempt to oppose Ukrainianness and to defeat Ukrainian nation-building, bolsheviks by all means tried to defeat Shevchenko studies as a science, which comprehensively studied Shevchenko's activity, particularly as the most remarkable manifestation of Ukrainian national liberation movement. Educating activity of the scientists were very unwelcome by the Soviet government either. Bolshevik mass terror was aimed against Ukrainian nation-building, Ukrainian culture, and in particular against the scientific Shevchenko studies.

Keywords: political repressions, scientific Shevchenko studies, Ukrainian Academy of Sciences, M. Hrushevsky, S. Yefremov.

ВАСІЛЯУСКЕНЕ Алдона (Вільнюс, Литва). Увіковічення пам'яті Українців у Литві (Lithuanian and Ukrainian Historians Association)

Розглянуто діяльність Громади українців Вільнюса та Асоціації литовських, українських істориків щодо увічнення пам'яті Лесі Українки, Івана Франка, Євгена Коновальця. Особливо багато уваги зосереджено на постаті Тараса Шевченка (пам'ятники, популяризація його спадщини в періодиці литовською мовою, проведення пам'ятних заходів).

Йдеться також про відзначення заслуг монашого чину Св. Василя Великого: скульптура, міжнародні наукові конференції, статті, договори про співпрацю між вищими навчальними закладами; також про зв'язки монахів василіян зі школами в Литві, зокрема на периферії: Базильйонай (Шяуляйський р-н), Ретава і Скапішкіс (Купішський р-н); про створені міні-центри україністики та важливість їх діяльності для розширення історичних, релігійних і культурних пізнань Литви і України.

Відзначено вшанування особистості слуги Божого Архієпископа Мечислава Рейніса – науковця, політика, громадського діяча, про його сприяння розвитку національних меншин Литви, зокрема українців. Згадано символічні для литовців, українців та інших народів хрест з Розп'яттям і стовп-мінікаплицю – Ісус в задумі, які споруджено на честь владики і в пам'ять про перше паломництво до Скапішкіса.

Ключові слова: Тарас Шевченко, українські діячі та Литва, центри україністики в Литві, монахи-василіяни, архієпископ Мечиславсе Рейніс.

VASILIAUSKIENE Aldona (Vilnius, Lithuania). Perpetuation of the memory of Ukrainians in Lithuania

The article considers activities of the Society of Ukrainians of Vilnius and the Lithuanian and Ukrainian Historians Association in regard to the perpetuation of memory of Lesia Ukrainka, Ivan Franko and Yevhen Konovalets. Special attention is made to the figure of Taras Shevchenko (monuments, popularization of his heritage in the Lithuanian-language periodic, memorial events).

Also, this article recounts the accomplishments of the St. VasyliyVelykyi monastic rank: the sculpture, international scientific conferences, articles and cooperation agreements between educational institutions. At the same time, it considers the connections of the VasyliyVelykyi monachy with the schools in Lithuania, particularly on the periphery: Bazilionai (Shauliau region), Rietavas and Skapishkis (Kupishkio region); as well as the

established Ukrainian-studies mini centres and the importance of their functioning for improvement of the historic, religious and cultural knowledge about Lithuania and Ukraine.

It takes notice of the honoring of the personality of Archbishop Mechyslav Reinis, a researcher, politician and public figure, his promotion of the development of Lithuania's ethnic minorities, the Ukrainian minority in particular. It mentions the cross with Crucifix and pillar and mini-chapel ("Thoughtful Jesus") – symbolic for Lithuanians, Ukrainians, Russians and many other nations alike, which have been constructed in commemoration of the Bishop and his first pilgrimage to Skapishkis.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukrainian writers and public figures and Lithuania, Ukrainian Studies Centre in Lithuania, Vasyliy Velykyi monks, Archbishop Mechyslav Reinis.

VASILIAUSKIENĖ Aldona (*Vilnius, Lietuva*). **Ukrainiečių atminties įamžinimas Lietuvoje**

Plečiantis Lietuvos ir Ukrainos moksliniams bei kultūriniais ryšiams Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje itin svarbus vaidmuo tenka čia įsikūrusioms ir ilgalaikės tradicijas turinčioms ukrainiečių draugijoms – ne viena jų pradėjo veikti dar tarp Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų, žymių ukrainiečių atminties įamžinimas Lietuvoje. Dėmesį ukrainistikai liudija ir specialus 1932–1935 m. Kaune leistas biuletėnis „Lietuvių–ukrainiečių draugijos žinios“.

Apie ukrainiečių veiklą, renginius minint Ukrainos istorijai svarbias datas, pagerbiant žymias asmenybes, nemažai rašoma Lietuvos periodikoje (lietuvių ir ukrainiečių kalbomis), ji paminėta ir Ukrainoje leidžiamuose laikraščiuose bei žurnaluose. 1990–2002 m. straipsniai, skirti ukrainistikai ir publikuoti Lietuvos periodiniuose leidiniuose, detaliam apžvelgti moksliniame darbe, apie Lietuvos ukrainiečius rašoma Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedijoje.

Periodikoje minimos asmenybės – ukrainiečiai, lankęsi Lietuvoje ar susieti su ja kokiais tai ryšiais. Nemaža dėmesio skiriama Šv. Bazilijaus Didžiojo ordino istorijai, jų įamžinimui (primintina, kad šį ordiną 1617 m. Vilniuje įkūrė vienuoliai ukrainiečiai ir tai vienintelis ordinas, įkurtas Lietuvoje).

Lietuvoje atlikta svarbių darbų, ir pačių ukrainiečių, ir lietuvių, įamžinant ukrainiečių vardą, reikalaujančių specialaus dėmesio.

Darbo *tikslas* – pristatyti ukrainiečių įamžinimo Lietuvoje rezultatus.

Uždaviniai – atskleisti ukrainiečių įamžinimo Lietuvoje būdus ir formas, išaiškinti ukrainiečių garsinimo mini centrus Lietuvoje, apžvelgti jų veiklą, detalizuoti darbus garsinant Šv. Bazilijaus Didžiojo ordiną bei įamžinant Taraso Ševčenkos vardą.

Literatūra – minėti straipsniai, publicistika periodikoje.

ГЕЛЕЙ Степан (*Львів*). **Тарас Шевченко – творець національної ідеї, надхненник української незалежності (Історіографічний аспект)**

На основі поетичних творів Т. Шевченка в статті проаналізовано політичні погляди, показано історичну мудрість поета, прослідковано процес формування української національної ідеї, розкрито величезну роль усієї творчості поета в пробудженні національної свідомості, в національному відродженні українського народу.

Ключові слова: Тарас Шевченко, “Кобзар”, наукове шевченкознавство.

HELEY Stepan (Lviv). Taras Shevchenko, the creator of the national idea and inspirer of Ukrainian independence (the historiographical aspect)

The article analyses the political views on the basis of Taras Shevchenko's poetry. It shows the poet's historical wisdom. The process of the Ukrainian national idea formation by Taras Shevchenko is examined. The immense role of the works in the awakening of the national consciousness and national revival of the Ukrainian people is revealed.

Keywords: Taras Shevchenko, “Kobzar”, scientific Shevchenkostudies.

ГНАТЮК Михайло (Львів). Шевченкознавчі студії в Галичині (60–90 роки XIX ст.)

Автор статті аналізує дослідження Шевченкової творчості 60–90-х рр. XIX ст. в Галичині та на еміграції. Від студій О. Партицького та О. Огоновського до політичних статей М. Драгоманова – такий шлях наукового шевченкознавства того часу. Праці М. Драгоманова про геніяльного поета значною мірою вплинули на шевченкознавчі дослідження І. Франка у 80–90-х роках XIX ст.

Ключові слова: наукове шевченкознавство, народовські ідеї у літературознавстві, політичні студії.

HNATIUK Mykhailo (Lviv). Shevchenko studies in Halychyna in the 1860's-1890's.

The author analyses the study of Shevchenko's works in the 1860's-1890's in Halychyna and in exile. From the studies of O. Partytskyi and A. Ohonovskyi to the political essays of Drahomanov – this was the path of the scientific Shevchenko studies of that time. The works of M. Drahomanov about the great poet significantly influenced the Shevchenko studies of I. Franko in the 1880's-1890's.

Keywords: scientific Shevchenko studies, populist ideas in the literary criticism, political studies.

ГОЛИК Роман (Львів). Творчість Тараса Шевченка у наддніпрянській і галицькій рецепції: спроба порівняння

Простежено еволюцію сприймання творчості та біографії Тараса Шевченка в Галичині й Наддніпрянщині. Автор порівнює форми культу Тараса Шевченка, ставлення до нього представників різних соціальних та політичних рухів, роль поетової творчості в розвитку ментальності українців.

Ключові слова: Шевченко, творчість, історія, культура, література, читання, уявлення, стереотип.

HOLYK Roman (Lviv). Taras Shevchenko and his work in the Naddniprianska Ukraine and Halychyna perceptions: an attempt at comparison

The article traces the evolution of the perception of works and biography of Taras Shevchenko in Halychyna and Naddniprianska Ukraine. The author compares the forms of the cult of Taras Shevchenko, its treatment by different social and political movements, the role of the poet's works in the development of Ukrainian mentality.

Keywords: Shevchenko, art, history, culture, literature, reading, representation, stereotype.

ГОРИНЬ Василь (*Львів*). **“Хіба самому написати такі послання до себе...”**

Автора есею від першого вірша Кобзаря, прочитаного в дитинстві мамою, вшанування його пам'яті на шкільному шевченківському концерті, вечорі в сільському клубі, до вивчення творчості Тараса Шевченка на університетській лаві, при наукових студіях поезія Кобзаря завжди супроводжує і є дороговказом на довгих життєвих стежках-дорогах. Ніколи не розлучався з “Кобзарем”: на Соловках у час морської служби, в університетські роки, в період учителювання на Закарпатті. Наскрізним мотивом у есеї звучать рядки поеми “Кавказ”, які читав автор, – школяр сільської школи і перегодом науковець у братньому колі грузинських учених-філософів.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Львівський університет, Північний флот, Соловки, “Кобзар”, “Кавказ”, Закарпаття, Грузія,

HORYN Vasyi (*Lviv*). **“Perhaps I shall write anepistle to myself...”**

The author of this essay has always had Shevchenko’s “Kobzar” with him at all times in his life. He has never abandoned this book during the Navy service, university studies and teaching in Zakarpattia. The lines of Shevchenko’s “Kavkaz” (“Caucasus”) have become the motif of this essay.

Keywords: Taras Shevchenko, Lviv University, North Fleet, Solovky, “Kobzar”, “Kavkaz” (Caucasus), Zakarpattia, Georgia.

ДОНІК Олександр (*Київ*). **Творчий спадок Тараса Шевченка на сторінках “Українського Історичного Журналу”**

Висвітлюється творчість Тараса Шевченка на шпальтах головного українського фахового історичного періодика від часу його створення в 1957 р. В часи, коли Україна входила до СРСР (фактично була під диктатом більшовицької Росії) дослідники користувалися штампами радянського історієписання. Проаналізовано, зокрема, праці Григорія Сергієнка, Федора Шевченка, Віталія Сарбея, Володимира Костенка, Михайла Марченка, Анатолія Санцевича, Григорія Вервеса, Тадеуша Буткевича, Ярослава Дзири. Після здобуття Україною незалежності, падіння цензури Шевченкознавство, як і вся наука, позбулося ідеологічного тиску. На сторінках “УІЖ” побачили світ об’єктивні праці Василя Яременка, цікаві плани закрієно до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

Ключові слова: Тарас Шевченко, радянське шевченкознавство, “Український Історичний Журнал”, Василь Яременко.

DONIK Oleksandr (*Kyiv*). **The creative legacy of Taras Shevchenko on the pages of Ukrainian Historic Journal**

The author analyses the ways Shevchenko’s work were elucidated by the main Ukrainian professional historic periodical since its establishment in 1957. At the times when Ukraine was part of the USSR (in reality it was under the dictatorship of the Bolshevik Russia) researchers used the clichés of the Soviet historiography. The author analysed the works

of Hryhoriy Serhiyenko, Fedir Shevchenko, Vitaliy Sarbey, Volodymyr Kostenko, Mykhailo Marchenko, Anatoliy Santsevych, Hryhoriy Verves, Tadeusz Butkevitch, Yaroslav Dzyra. After Ukraine has gained independence and censorship has waned, the Shevchenko studies, just as science in general, has got rid of ideological pressure. The Ukrainian Historic Journal published the unbiased works of Vasyliy Yaremenko, while interesting plans have been made for the celebration of the 200th anniversary of Taras Shevchenko.

Keywords: Taras Shevchenko, Soviet Shevchenko studies, "Ukrainian Historic Journal", Vasylyaremenko.

ДУБАС Микола (Золочів, Львів, Торонто). Закарбоване у серці

У пам'ять автора есею Тарас Шевченко прийшов з початком пізнання навколишнього світу, ставши невід'ємною частиною його світу внутрішнього. Прийшов і супроводжує поета і публіциста, редактора і видавця протягом усього життя. Усвідомлення цього не дає йому схибити з обраного шляху від безжмарного дитинства крізь воєнні лихоліття, гулагівські зони і подарований долею час сподівань на здійснення "в своїй хаті" своєї правди. Глибокою шаною до Кобзаря, щиросердною теплою прийняті сторінки про родинну мандрівку автора "землею українською": до Чигирин, Суботова, Холодного Яру, оспіваного Шевченком Мотронинського монастиря, духовну прощу в Моринці, на могилу матері Поета в Кирилівці.

Ключові слова: Тарас Шевченко, мала батьківщина Шевченка, Чигирин, Суботів, Холодний Яр, українські дисиденти.

DUBAS Mykola (Zolochiv, Lviv, Toronto). The engraved in the heart

The author of this essay has got acquainted with Taras Shevchenko as early as he started to appreciate the world and thus Shevchenko has become an integral part of the author's inner world. Taras Shevchenko is with the author of this essay at all times in his life, which prevents him from making mistakes since the happy childhood through the harshness of war and Gulag times. The pages are full of deep respect to Kobzar which was expressed during the author's trips to Chyhyryn, Subotiv, Kholodnyi Yar, Motronyn Convent, Moryntsi, Kyrylivka.

Keywords: Taras Shevchenko, Shevchenko Motherland, Chyhyryn, Subotiv, dissidents.

ЖЕПЛИНСЬКИЙ Богдан (Львів). Шевченківські вечори на Лемківщині

Автор, заслужений діяч культури України, дипломант премії ім. Андрея Шептицького, член НТШ подає дитячі спогади про вшанування Тараса Шевченка в тій місцевості на Лемківщині, де священиком був його батько о. Михайло Жеплинський.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Шевченківські вечори, Лемківщина, школа, плебанія.

ZHEPLYNSKYI Bohdan (Lviv). The Shevchenko Evenings in Lemkivshchyna (the Lemko Region)

The author of the article, Honorary Worker of Ukrainian Culture, winner of Andrei Sheptytskyi Prize, presents his childhood memories of public tribute to Shevchenko in the part of the Lemko Region, where his father, Mykhailo Zheplynsky, was a priest.

Keywords: Taras Shevchenko, Shevchenko evenings, Lemko Region, school, church yard.

ЖУЛИНСЬКИЙ Микола (Київ). Тарас Шевченко: “Подай душі убогій силу...”

У студії йдеться про пошук національної ідеї в творчості Тараса Шевченка для свого та казахського народу, з представниками якого спілкувався, вивчав його життя і побут під час заслання. Досліджено легенди кочовиків Казахстану та їх трансформацію в поезіях Шевченка, мрію прототюрків-саків “Менгілік Ель”. У поезіях того часу Т. Шевченко репрезентує метафори і образи з колективної уяви тамтешніх етносів. Національне світобачення та самовизначення поета і художника навіть в далекій чужині відкривала перспективи формування національної ідентичності та національної самоорієнтації українців.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Україна, Казахстан, національна ідентичність.

ZHULYNSKYI Mykola (Kyiv). Taras Shevchenko: “Give might to a poor soul...”

The article is a search for national idea in the works of Taras Shevchenko for both his own and Kazakh nations. With representatives of the latter Shevchenko communicated and learned about their customs and traditions during his exile. The article studies the legends of the nomads of Kazakhstan and their transformation in Shevchenko’s poetry, for instance the dream of proto-Turkic Saks “Menghilic El”. In his poetry of that time Shevchenko presented the metaphors and images of collective imagination of these peoples. Shevchenko’s national outlook and his self-determination opened the perspective of the development of Ukrainian national identity and self-orientation.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukraine, Kazakhstan, national identity.

ЗАБРОВАРНИЙ Степан (Перемишль). Столітній ювілей Тараса Шевченка в Перемишлі

Княжий град Перемишль став першим містом Галичини, де розпочалося українське національне відродження на початку XIX ст. Перемишляни завжди були одними з найпатріотичніших городян Східної (української) Галичини. Так сталося, що сьогодні це місто за межами сучасної України... Про рецепцію творчості Тараса Шевченка та її вплив йдеться в цінній розвідці, де проаналізовано відзначення століття українського Пророка в місті над Сяном.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Перемишль, Надсяння, українці в Польщі.

ZABROVARNYI Stepan (Peremyshl). Centenary of Taras Shevchenko in Peremyshl

The princely town of Peremyshl became the first city of Halychyna, where the Ukrainian national revival took off in the early XIX century. The citizens of Peremyshl always were among the most patriotic citizens of Eastern (Ukrainian) Galicia (Halychyna). It has happened so that today this city is outside the state-border of Ukraine... The perception of Shevchenko works and its influence is studied in this valuable paper, where the celebration of the centennial of the Ukrainian Prophet in the city on the banks of Sian is analysed.

Keywords: Taras Shevchenko, Peremyshl, Nadsiannia, Ukrainians in Poland.

ЗАЙЦЕВ Юрій (Львів). Тарас Шевченко – духовне знамено українського опозиційного руху 1960–1980-х років

Досліджується вплив ідей, постаті та спадщини Тараса Шевченка на український рух опору комуністичному імперському режимові 1960–1980 років.

Ключові слова: Тарас Шевченко, “Заповіт”, Чернеча Гора, ушанування, Клуб творчої молоді, опозиційний рух, компартія, КДБ, репресії.

ZAYTSEV Yuriy (Lviv), Taras Shevchenko – a spiritual symbol of the Ukrainian opposition movement in the 1960s-1980s.

The article explores the impact of the ideas, personality, and legacy of Taras Shevchenko on the Ukrainian movement of resistance to the communist imperial regime in the 1960s-1980s.

Keywords: Taras Shevchenko, “Testament”, Chernecha Hora, commemoration, Creative Youth Club, opposition movement, the Communist Party, the KGB, repressions.

ІЛЬНИЦЬКИЙ Микола (Львів). “Золота риза” і “Біла габа” природи (Варіації мотиву одного Шевченкового вірша)

У статті розглянуто мотив колообігу в природі, символіки добра і зла від народної пісні “Ой дуброво, дубровонько!..”, її переспіву у вірші Т.Шевченка “Ой дуброво – темний гаю!..” та його інтерпретації у творах сучасних українських авторів. Увага зосереджена на переосмисленні архетипних образів, поєднанні реалій повсякденності з трансцендентним і містичним началом.

Ключові слова: архетип, символіка, етос, трансцендентність, трансформація.

ІЛНУТСЬКИЙ Микола (Львів). Nature’s “Golden Chasuble” and “White Cope” (Variations of the motif of a verse by Shevchenko)

This article deals with the motif of circulation in nature, symbols of the good and evil in the folk song “Oy dubrovo, dubrovon’ko!” (“Oh oakery, little oakery!”), its rehash in the poem by T. Shevchenko “Oy dibrovo – temnyi hayu!” (“Oh oakery, dark bosket!..”) and its interpretation in the works by modern Ukrainian authors. The attention is paid to reconsidering of the archetypal images, combining of the everyday realia with transcendental and mystical origin.

Keywords: archetype, symbols, ethos, transcendentality, transformation.

ІЩУК Олександр (Київ). Апостол незалежності: Тарас Шевченко у візіях ОУН і УПА

Проаналізувавши архівні документи, збережені в Галузевому архіві Служби безпеки України, автор доходить висновку, що, попри більшовицьке трактування Тараса Шевченка як “борця за народну правду” та “революціонера-демократа”, його глибинна спадщина була фактично заборонена. Тому в підпільних друкарнях ОУН і УПА друкувалися заборонені в СРСР твори Шевченка за старими, дорадянськими зразками, виходили публіцистичні та науково-популярні матеріали про Шевченка як сповідувача національно-державницьких ідей, за які боролися українські патріоти. Серед авторів підпільних друкув: провідні діячі підпілля М. Дужий (“Вировий”), П. Федун (“Петро Полтава”), Ярослав Богдан (“Всеволод Рамзенко”) та ін. Висловлено думку про необхідність перевидати тепер ці матеріали.

Ключові слова: Тарас Шевченко, ОУН і УПА, Микола Дужий (“Вировий”), Петро Федун (“Петро Полтава”), Ярослав Богдан (“Всеволод Рамзенко”)

ISHCHUK Oleksandr (Kyiv). The Apostle of Independence: Taras Shevchenko in the visions of OUN and UPA (Ukrainian Insurgent Army)

Having analyzed the archival documents from the archives of Ukrainian Security Service the author made a conclusion that in spite of the Bolshevik attitude to Shevchenko as the “fighter for people’s truth”, his deep heritage was actually forbidden. For this reason, the underground printing houses of OUN and UPA published the banned poems of Taras Shevchenko. Some popular and scientific materials about the poet were published. M. Duzhyi (“Vyrovyi”), P. Fedun (“Petro Poltava”), Y. Bohdan (“Vsevolod Ramzenko”) were among the authors that published their articles concerning Shevchenko and his legacy. The author of the article suggests that these materials need to be reprinted today.

Keywords: Taras Shevchenko, OUN, UPA, M. Duzhyi (“Vyrovyi”), P. Fedun (“Petro Poltava”), Y. Bohdan (“Vsevolod Ramzenko”).

КАЛАШНИК Володимир, ФІЛОН Микола (Харків). Концепт роз’єднання як складник художньої свідомості Тараса Шевченка та особливості його мовно-текстової реалізації

У статті розглянуто текстову реалізацію базового для художньої свідомості Т. Шевченка концепта *роз’єднання*. Схарактеризовано символічну значущість відповідного концепту, його пізнавальну роль в осягненні життя України. Здійснено поетикальний аналіз Шевченкових творів, їх мовних особливостей та змістових структур.

Ключові слова: поезія, вірш, текст, художня свідомість, концепт, семантика, символ, мова.

KALASHNYK Volodymyr, FILON Mykola (Kharkiv). The concept of separation as a constituent of the artistic outlook of Taras Shevchenko and the peculiarities of its textual realization (to the question of the poet’s linguistic personality)

The article considers the textual realization of the concept of separation, which was fundamental for T. Shevchenko’s artistic outlook. Symbolic significance of the respective concept is characterized as well as its cognitive role in the comprehension of the life of Ukraine. Poetical analysis of Shevchenko’s works, their linguistic peculiarities and semantic structures is made in this article.

Keywords: poetry, poem, text, artistic outlook, concept, semantics, symbol, language.

КАЛИНЕЦЬ Ігор (Львів). Із Шевченком в ув’язненні

У спогаді-есеї відтворено атмосферу в радянських концтаборах доби Брежнєва, яку історики трактують як “епоха застою”. Автор звертає увагу, що безстроковість ув’язнення Тараса Шевченка була для нього дуже тяжкою мукою, згадує вшанування поета в таборах під час Шевченківських днів, своїх товаришів – долі Василя Стуса, Валерія Марченка, Івана Світличного, вплив на їхню творчість геніяльної спадщини Кобзаря.

Ключові слова: Тарас Шевченко, дисидентський рух, поети-шістдесятники, Василь Стус, Валерій Марченко, Іван Світличний, українська література.

KALYNETS Ihor (Lviv). In custody together with Shevchenko

The essay and memoirreconstructs the atmosphere of the Soviet concentration camps at the time of L. Brezhnev, considered as the period of stagnation by historians. The author pays attention to the fact that the indefinite incarceration of Taras Shevchenko was an immense torture for the poet. The author recalls the honouring of the poet in the camps during Shevchenko Days. He also remembers his companions, who followed the same fate: Vasyl Stus, Valeriy Marchenko, Ivan Svitlychnyi, as well as contemplates the influence of the ingenious heritage of Shevchenko on their works.

Keywords: Taras Shevchenko, dissident movement, the poets of the 1960s, Vasyl Stus, Valeriy Marchenko, Ivan Svitlychnyi, Ukrainian literature.

КИРЧІВ Роман (Львів). Сучасне відлуння ідейного концепту Шевченкового вірша “Полякам”

У статті йдеться про духовний зв'язок і переклик ідейного концепту Шевченкового вірша “Полякам” з сучасною польською піснею, яку складено і виконувано під сильним враженням від Київського Євромайдану 2013–2014 рр. “Podaj rękę Ukrainie” (“Подай руку Україні”).

Ключові слова: Тарас Шевченко, концепт, серце, рефлексія, метафорика.

KYRCHIV Roman (Lviv). Contemporary resonance of the ideational conception of Shevchenko's “To the Poles” verse

The article considers the spiritual connection and reverberation of the ideational conception of Shevchenko's verse “To the Poles” with a contemporary Polish song “Podaj rękę Ukrainie” (“Give a Hand to Ukraine”), which was composed and performed under a strong impression from Kyiv Euromaidan during 2013-2014.

Key words: Taras Shevchenko, concept, heart, reflection, metaphors.

КІСЬ Назар (Львів). “Поети-пророки” і Католицька церква: формування “національних пантеонів” у Галичині на початку ХХ ст.

Розглянуто феномен участі католицького духовенства Галичини у формуванні так званих національних (польського та українського) пантеонів з числа “поетів-пророків”. Особливо в контексті боротьби церкви з поширенням модерністських філософських ідей.

Ключові слова: Модернізм, поети-романтики, сакралізація політики, політична релігія.

KIS Nazar (Lviv). The poets and prophets and the Catholic Church: the formation of the “national pantheons” in Halychyna in the beginning of the XX century

The article studies a phenomenon of participation of the Catholic clergy of Halychyna in the formation of the so-called national (Polish and Ukrainian) pantheons from among the “prophet-poets”. Special attention is given to the context of fighting of the Church against dissemination of modern philosophical ideas.

Keywords: modernism, Romantic poets, sacralisation of politics, political religion

КОБРИН Наталя (Львів). Традиції львівської музичної Шевченкіяни: Шевченківські концерти за участю “Львівського Бояна”

Шевченківські концерти хорового товариства “Львівський Боян” сформували вагомий пласт української мистецької Шевченкіяни та національного відродження Галичини. У статті розглянуто й систематизовано програми шевченківських святкувань товариства, проаналізовано їх традиції та своєрідні ознаки в контексті української культури Львова до 1939 р.

Ключові слова: Тарас Шевченко, музична Шевченкіяна, хорове товариство “Львівський Боян”, концерти.

КОБРЫН Nataliya (Lviv). Traditions of musical Shevchenkiana in Lviv: the Shevchenko concerts with participation of the “Lviv Boyan”

Shevchenko concerts of the “Lviv Boyan” choral society formed a significant part of the Ukrainian artistic Shevchenkiana and national revival of Halychyna. The article considers and systemizes the programs of the Shevchenko festivities of the society, analyzes their traditions and distinctive features in the context of Lviv Ukrainian culture until 1939.

Keywords: Taras Shevchenko, musical Shevchenkiana, “Lviv Boyan” choral society, concerts.

ЛИЗАНЧУК Василь (Львів). Ідея української державности в архетипах Тараса Шевченка

Розкрито глибинну суть Шевченкового розуміння української національної ідеї державотворення через архетипи *Дім, Поле, Храм*. Осмислено найосновніші національні ідеали, найголовніші для Т. Шевченка цінності – Бог, Україна, Свобода, – які визначають націєтворчий характер життя як окремої людини, так і цілого народу.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Україна, національна ідея, архетипи *Дім, Поле, Храм*, свобода, духовні цінності.

LYZANCHUK Vasyl (Lviv). The idea of Ukrainian national statehood in Taras Shevchenko archetypes of “home”, “field” and “temple”

The author of the article reveals the fundamental essence of Shevchenko’s understanding of Ukrainian national idea through archetypes of “home”, “field” and “temple”. The researcher deliberates the basic national ideals, which were also the most important values for Shevchenko - God, Ukraine and Freedom - and define the nation-building character of life of both an individual and the entire nation.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukraine, national idea, archetypes of “home”, “field” and “temple”, freedom, spiritual values.

ЛИТВИН Микола (Львів). Шевченків стяг стрілецької звитяги

У статті актуалізовано роль та місце Шевченкового слова в розгортанні національно-визвольного руху на західних землях України у першій чверті XX ст. Особливу увагу приділено вшануванню пам'яті Кобзаря в легіоні Українських Січових Стрільців (1914–1918) та Українській Галицькій Армії (1918–1920).

Ключові слова: Шевченко, легіон Українських Січових Стрільців, Українська Галицька Армія.

LYTVYN Mykola (Lviv). Shevchenko's banner of triumph of Sich

The article highlights the importance of Taras Shevchenko poetry for the development of national-liberation movement in the Western parts of Ukraine in the first quarter of the XX century. Special attention is paid to the commemorations of the poet in the Ukrainian Sich Legion (1914–1918) and the Ukrainian Halychyna Army (1918–1920).

Keywords: Shevchenko, Ukrainian Sich Legion, Ukrainian Halychyna Army.

МАКАРЧУК Степан (Львів). Тарас Шевченко і визвольна боротьба волинських українців у роки німецької окупації

Йдеться про відображення в періодичній пресі Волині першої половини 1940-х років відзначення Шевченківських днів. Охарактеризовано головні тематичні блоки статей, присвячених Т. Шевченкові, в тогочасних газетах Рівного (“Волинь” та “Орленя”), Луцька (“Український Голос”, “Радянська Волинь”), Житомира (“Голос Волині”) та Сокаля (“Сокальське Слово”). Наголошено на формах відзначення роковин Т. Шевченка, зокрема церковних панахидах за душу поета.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Волинь, періодична преса, окупація, роковини.

МАКАРЧУК Stepan (Lviv). Taras Shevchenko and the liberation struggle of the Volynian Ukrainians in the years of German occupation

The article deals with the commemoration of Shevchenko Days as reflected in the Volynian periodicals of the first half of the 1940's. The author characterizes the main thematic clusters of the articles devoted to Taras Shevchenko in the present-day newspapers of Rivne (“Volyn” and “Orlenia”), Lutsk (“Ukrayinskyi Holos”, “Radianska Volyn”), Zhytomyr (“Holos Volyni”) and Sokal (“Sokalske Slovo”). Special attention in the study has been paid to the forms of honouring of Shevchenko anniversaries, which included ecclesiastic commemorative services.

Keywords: Taras Shevchenko, Volyn, periodicals, occupation, anniversary.

МАРЦІНКОВСЬКИЙ Ігор (Миколаїв над Бугом). До атрибутизації шевченківської медалі товариства “Січ”

Виготовлення медалей, присвячених Т. Г. Шевченкові, розпочалося ще в XIX ст., але через заборону царської влади їх знищували. Серед існуючих майже 800 шевченківських медалей є малодосліджені, особливо виготовлені на початку XX ст. До таких належить й медаль “Тарас Григорович Шевченко / Січова пам'ятка”. Окрім гравера-виконавця Ю. Гундурта, підпис якого читається на медалі, вважають, що її автором могли бути М. І. Парашук чи Р. С. Грицай. Нез'ясованим залишається й стоп металів, з якого вона виготовлена. У статті показана історія виникнення пам'ятки

медальєрного мистецтва з портретним зображенням Тараса Шевченка, а також вперше проведений рентгеноспектральний аналіз стопу зі встановленням його складових.

Ключові слова: медаль, “Січова пам’ятка”, Тарас Шевченко, рентгеноспектральний аналіз.

MARTSINKOVSKIY Ihor (*Mykolayiv on Buh*). On the attribution of Shevchenko medal of the Sich Society

Manufacturing of medals dedicated to Taras Shevchenko commenced as far back as in XIX century, yet, banned by the Tsarist administration, they were destroyed. Some of the existing nearly 800 Shevchenko medals remain unexplored, particularly those that were issued in the beginning of XX century. “Taras Hryhorovych Shevchenko / Sich Token” medal is one of such medals. Apart from the engraver Yu. Hundert, whose signature can be read on the medal, its authors presumably include M. Parashchuk or R. Hrytsai. The metal alloy it was made of has been also unknown. This article describes the history of issuing of the monument of the medal art with the portrait of T. Shevchenko, as well as the results of the first X-ray spectral analysis of the alloy carried out by the author.

Keywords: medal, “Sich Token”, Taras Shevchenko, X-ray spectral analysis.

МАСНЕНКО Віталій (*Черкаси*). Трансформація образу Тараса Шевченка в українському національно-ідентифікаційному дискурсі середини XIX – початку XX ст.

У статті розглянуті механізми формування образу Тараса Шевченка як “батька” української нації. Стверджується, що успіх цього національного проекту був зумовлений вдалим поєднанням інтелектуального та культурного складників (індивідуального і масового сприйняття). Першим був цариною діяльності української інтелігенції, яка намагалася осмислити значення життя і творчості Кобзаря в контексті національної ідентифікації. Інтелектуальною основою для формування образу “батька” української нації були ідеали доби романтизму. Особливість української ситуації полягала в тому, що ці романтичні засади залишалися актуальними для багатьох інтелектуалів тривалий час, практично до кінця XIX ст. Водночас у масовій свідомості українського населення відбувається доволі інтенсивний процес формування шевченківського культу. Образ Великого Кобзаря, який поєднував традиційні етнічні й модерні європейські складники, досить продуктивно працював як націотворчий чинник на всій українській етнічній території і на Наддніпрянщині, і в Галичині, Буковині, Закарпатті. Образ Шевченка постійно домінував в українському пантеоні національних героїв, передовсім у “трійці” національних лідерів.

Ключові слова: модерне націєтворення, Тарас Шевченко, “батько нації”, історичний образ, романтизм, міт, інтелектуальна історія, культурна історія, національний проект, соборність України

MASNENKO Vitaliy (*Cherkasy*). The transformation of the image of Taras Shevchenko in Ukrainian national-identification discourse of the mid XIX – early XIX centuries

The article considers the mechanisms of image-formation of Taras Shevchenko as a “father” of the Ukrainian nation. It is argued that the success of this national project

was due to the effective combination of the intellectual and cultural components (individual and mass perception). The former was the realm of Ukrainian intellectuals, who tried to understand the meaning of life and work of the poet in the context of national identification. The intellectual foundation for the formation of the image of the “father” of the Ukrainian nation were the ideals of Romanticism. The peculiarity of Ukrainian situation was that these romantic ideals remained relevant to many intellectuals for a long time, practically until the end of XIX century. At the same time, formation of a Shevchenko cult intensively began to take place in the mass consciousness of the Ukrainian population. The image of the Great Kobzar, combining the traditional ethnic and modern European components, quite productively worked as a nation-building factor on the entire Ukrainian ethnic territory: in Naddniprovyanshchyna, just as in Halychyna, Bukovyna and Zakarpattia. The image of Shevchenko constantly dominated the Ukrainian pantheon of national heroes, especially in the threesome national leaders.

Key words: modern nation-building, Taras Shevchenko, “father of the nation”, historic image, Romanticism, myth, intellectual history, cultural history, national project, unity of Ukraine.

МЕЛЕНЧУК Ольга (Чернівці). Буковинське шевченкознавство кінця XIX – першої третини XX століття

У статті здійснено загальний огляд становлення та розвитку буковинського шевченкознавства кінця XIX – першої третини XX століття. Зокрема йдеться про сформовану на той час шевченкознавчу школу на чолі зі С. Смаль-Стоцьким, представниками якої були В. Сімович, П. Лушпинський, О. Цісик, Л. Луців, Д. Николишин, М. Равлюк, Д. Цибушник та ін. Наголошується, що до шевченківської тематики зверталися й буковинські письменники, відповідно, окремо можна виділити літературну шевченкіяну, репрезентовану присвятами, поезіями, статтями, науковими дослідженнями, зокрібно І. Дошівника, С. Канюка, Д. Макогона, К. Малицької, І. Синюка, С. Яричевського, Є. Ярошинської та ін.

Ключові слова: Шевченкіяна, історико-літературний, німецькомовний, часопис, дослідник, Шевченкові роковини.

MELENCHUK Olha (Chernivtsi). The Bukovynian Shevchenko studies in the end of XIX – first third of XX centuries

The article makes a general overview of the Bukovynian Shevchenko studies formation and development in the end of XIX – first third of XX centuries is made in this article. In particular, the author studies the already functioning school of Shevchenko studies led by S. Smal-Stotskyi. V. Simovych, P. Lushpynski, O. Tsisyk, L. Lutsiv, D. Nykolyshyn, M. Ravluk, D. Tsybushnyk and others were its representatives. It is emphasised that Bukovynian writers also referred to Shevchenko themes, therefore we can identify a literary Shevchenkiana represented by dedications, poems, articles, scientific works by I. Doshchivnyk, S. Kaniuk, D. Makohon, K. Malytska, I. Syniuk, S. Yarychevskyi, E. Yaroshynska and others.

Keywords: Shevchenkiana, historic and literary, German-speaking, journal, researcher, Shevchenko anniversary.

НАХЛІК Євген (*Львів*). **Тарас Шевченко в рецепції Данила Таничкевича**

У розвідці всебічно й докладно, в широкому українсько-польському літературно-культурному контексті висвітлюється сприйняття та освоєння творчости Т. Шевченка в публіцистиці та поезії одного з перших і найактивніших популяризаторів його в Галичині – народовця ДанилаТаничкевича (1842–1906). Його перша в галицько-українській пресі науково-публіцистична стаття про поета (листопад 1862 – січень 1863) започаткувала українське Шевченкознавство в Галичині. Він автор першого прилюдного слова про Шевченка в ЗахіднійУкраїні (Перемишль, 10 березня 1865), публіцистичних брошур, у яких цитував або й брав за епіграф його поетичні висловлювання, присвяченого йому вірша “ Поминки по Тарасі!” (Львів, 1880). У цих публікаціях Д. Таничкевич послідовно застосовував національно-демократичний підхід до інтерпретації та популяризації Шевченкових віршотворів.

Ключові слова: публіцистичне Шевченкознавство, поетична шевченкіяна, українська та польська рецепція Т. Шевченка в Галичині, народовці, соціялісти, національно-демократичний підхід, “ Dziennik Literacki”.

NAKHLIK Yevhen (*Lviv*). **Taras Shevchenko in the perception of DanyloTaniachkevych**

The article presents a comprehensive and detailed analysis of the critical perception of Taras Shevchenko works in the writings and poetry by DanyloTaniachkevych (1842–1906) in a wide Ukrainian and Polish literary and cultural context. Taniachkevych was a national populist (narodovets), one of the earliest and most active popularizers of Shevchenko’sheritage in Halychyna. His first journalistic article about the poet (November 1862 – January 1863) in the Ukrainian Halychyna press established Ukrainian Shevchenko studies in Halychyna. He is the author of the first public piece about Shevchenko in the Western Ukraine (Peremyshl, 10 March 1865) as well as publicist brochures, where he quoted Shevchenko or used his poetic expressions for epigraphs, and a poem “Pomyanky po Tarasi!” (Lviv, 1880) dedicated to Shevchenko. In these publications D. Taniachkevych consistently applied a national and democratic approach to interpretations and popularization of Shevchenko’sworks.

Keywords: publicist Shevchenko studies, poetic Shevchenkiana, Ukrainian and Polish reception of Shevchenko in Halychyna, populists (narodovtsi), socialists, national and democratic approach, “ Dziennik Literacki”.

ОВСІЄНКО Василь (*Київ*). **“Кобзар” як молитовник**

Автор згадує про репресії більшовицького режиму СРСР супроти інакомислячих у 70–80-х роках XX ст., табірне побратимство дисидентів, зокрема з Юрієм Литвином, Євгеном Пронюком та іншими, про те, як творчість Тараса Шевченка підтримувала українських політв’язнів у далеких сибірських концтаборах, як жили вони Шевченком і Україною, як “Кобзар” Шевченка був для українців також і молитовником.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Юрій Литвин, Євген Пронюк, українські дисиденти

OVSIIENKO Vasyl (Kyiv). “Kobzar” as a Prayer Book

The author recalls the USSR Bolshevik regime's persecutions of nonconformists in the 1970s – 1980s and meetings with his dissident friends, in particular Yuriy Lytvyn, Yevhen Proniuk and others. He reflects on how the works of Taras Shevchenko supported Ukrainian inmates of the faraway Siberian concentration camps, how Shevchenko and Ukraine filled their life there and how “Kobzar” became also a prayer book for them.

Key words: Taras Shevchenko, Yuriy Lytvyn, Yevhen Proniuk, Ukrainian dissidents.

ОФЦИНСЬКИЙ Роман (Ужгород). Місце Тараса Шевченка в історії Закарпаття

Висвітлено визначну суспільну вагу для Закарпаття головної постаті українського національного відродження через призму освітньо-наукових, культурно-мистецьких і громадсько-політичних подій. Понад півтора століття музичні інтерпретації поезії Тараса Шевченка побутують у концертному репертуарі хорових колективів, а його постать прописалася на сценах театрів Закарпаття. Скульптурна шевченкіяна – невід’ємна частина образотворчого мистецтва краю. В обласному художньому музеї в Ужгороді зберігаються дві роботи Шевченка – офорти “Дари в Чигирині” (1844) та “Притча про виноградаря” (1858). Заслугують на увагу творчі здобутки закарпатських лавреатів Шевченківської премії. Вагомий внесок у Шевченкознавство зробили закарпатці різних поколінь, зокрема вчені Ужгородського університету.

Ключові слова: Закарпаття, Тарас Шевченко, пам’ятник, періодика, підручник, вистава, концерт.

OFITSYNSKYI Roman (Uzhhorod). Taras Shevchenko's place in the history of Zakarpattia

The article demonstrates an outstanding social importance of the main figure of Ukrainian national revival for Zakarpattia through educational, scientific, cultural, social and political events. More than 150 years the musical interpretations of Taras Shevchenko's poems appear in the concert repertoires of choirs, while his works are continually performed on the theatrical stages of the region. The sculptural Shevchenkian is an integral part of the Zakarpattia's fine art. The collection of the regional art museum in Uzhhorod includes two etchings by Taras Shevchenko: “Gifts in Chyhyryn” (1844) and “The Parable of the Workers in the Vineyard” (1858). An important contribution to Shevchenko studies has been made by residents of Zakarpattia of different generations, including the scientists of the Uzhhorod University.

Key words: Zakarpattia, Taras Shevchenko, monument, periodicals, textbook, theatrical performance, concert.

ОЩИПОК Наталя (Львів). Твори Тараса Шевченка в дослідженнях Михайла Мочульського

Охарактеризовано маловідомі праці М. Мочульського, які торкаються окремих аспектів творчості Т. Шевченка. Наголошено на майстерності та особливості

підходу вченого при трактуванні поезій Кобзаря. Значну увагу акцентовано на оригінальності досліджень вченого та його гідний внесок у Шевченкознавство.

Ключові слова: М. Мочульський, Т. Шевченко, М. Щепкін, літературні паралелі.

OSHCHYPOK Natalia (Lviv). The works of Taras Shevchenkou in the studies by Mykhailo Mochulskyi

The article considers some little-known works by M. Mochulskyi dealing with particular aspects of Taras Shevchenko's heritage. The author mentions the skillfulness and peculiarities of the researcher's approach in his interpretations of Shevchenko's poetry. Special attention is paid to the relevance of the research and his weighty contribution to Shevchenko studies.

Keywords: T. Shevchenko, M. Mochulskyi, M. Shchepkin, literary reminiscences.

ПАТЕР Іван (Львів). Шевченкіяна Союзу визволення України

Показано пошану і відданість діячів СВУ до геніальності Т. Шевченка, дослідження ними його творчості, використання її у культурно-просвітній праці для національного усвідомлення полонених українців російської армії в австро-угорських і німецьких таборах, висвітлено світосприймання Кобзаря чужоземними вченими.

Ключові слова: Союз визволення України, Тарас Шевченко, Кобзар, Наддніпрянина, Галичина.

PATER Ivan (Lviv). Shevchenkiana of the Union for Liberation of Ukraine (SVU)

The article depicts the respect and devotion of the SVU figures to Shevchenko genius, their study of his heritage and its use in the cultural and educational efforts for awakening the national awareness of the Ukrainian prisoners of war, who had fought in the Russian army and were held in the Austro-Hungarian and German camps. Also, the article considers perceptions of the great poet by foreign researchers.

Keywords: Union for Liberation of Ukraine, Taras Shevchenko, Kobzar, Naddnriprianshchyna, Halychyna.

ПАШУК Володимир (Львів). “Просвіта” – Т. Шевченкові. Формування культу. 1868 – 1876 рр.

Зосереджено увагу на перших кроках Товариства “Просвіта”, спрямованих на вшанування пам'яті поета в 1868–1876 рр., які сприяли формуванню культу Т. Шевченка в Галичині. Це музично-поетичні вечори, опіка над стипендійним фондом ім. Т. Шевченка, заходи щодо популяризації постати та ідей Кобзаря.

Ключові слова: Товариство “Просвіта”, культ Т. Шевченка, вшанування пам'яті, музично-поетичні вечори, стипендія ім. Т. Шевченка. Ю. Целевич, Н. Вахнянин, Ю. Лаврівський, К. Устиянович, О. Огоновський, О. Барвінський, В. Барвінський.

PASHUK Volodymyr (Lviv). Prosvita Society's contribution to Taras Shevchenko: the cult formation, 1868–1876

The main focus of the article is made on the first steps of the Prosvita Society aimed at commemorating the poet in 1869–1876, which contributed to the formation of the

Shevchenko cult in Halychyna. These were music and poetic meetings, benefaction of the Shevchenko Scholarship Fund, and other steps toward popularization of the figure and ideals of the great poet.

Keywords: Prosvita Society, Shevchenko cult, commemorating of T. Shevchenko, music and poetic meetings in honour of T. Shevchenko, Shevchenko Scholarship Fund, Yu. Tselevych, N. Vakhnianyn, Yu. Lavrivsky, K. Ustyianovych, O. Ohonovskyi, V. Barvinskyi, O. Barvinskyi.

ПАХАРЕНКО Василь (Черкаси). “Сердечний рай” (Шевченкова ідея гармонії)

У статті розглянуто сутність, генезу й вияви гармонієцентричної настанови й творчої практики Тараса Шевченка. Вищий вияв гармонії для митця – людина як “образ Божий”, родина, що живе в любові. Йому близька динамічна гармонія романтичного типу. Звідси така різка реакція на суспільну несправедливість, дію містичного зла. Підосновою саме такої настанови Шевченка стали його екологічне світосприймання, здатність поєднувати, трансформувати протилежності, себто – вітальний універсалізм.

Ключові слова: Тарас Шевченко, геніяльність, гармонія, універсалізм, амбівалентність і трансформація, свобода, екзистенціалізм.

ПАКНARENKO Vasyl (Cherkasy). “The Cordial Paradise” (Shevchenko’s idea of harmony)

The present article considers the essence, genesis and expressions of the harmony-centered attitude and creative practice of Taras Shevchenko. The supreme manifestation of the idea of harmony for the artist is a human being as “the image of God”, a family that lives in love. A tense and dynamic harmony of a Romantic type corresponds to his ideal. Hence such a sharp response to social injustices and acts of a mystical evil. The ecologic worldview and ability to connect and transform the opposites – or, in other words, vital Universalism – lay down the foundations for such Shevchenko’s attitude.

Keywords: Taras Shevchenko, genius, harmony, Universalism, ambivalence and transformation, freedom, Existentialism.

ПОЛЯНСЬКИЙ Олег (Львів). Тарас Шевченко і західноукраїнські землі: епізод із творчої біографії Кобзаря

У статті розглядаються маловідомі факти знайомства Т. Шевченка із західноукраїнськими землями, зокрема Волиню і Галичиною та відображення цього ознайомлення в його творчості.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Галичина, Волинь, повстання 1846 р.

POLIANSKYI Oleh (Lviv). Taras Shevchenko and the Western-Ukrainian lands: an episode of the creative biography of the great poet

The article examines some little-known facts related to Shevchenko’s acquaintance with the Western-Ukrainian lands, in particular Volyn and Halychyna and its reflections in his works.

Keywords: Taras Shevchenko, Halychyna, Volyn, insurrection of 1846.

РЕСНТ Олександр (Київ). Постать Тараса Шевченка в українських комеморативних практиках

Автор пробує дати відповідь на складні питання: ким був Тарас Шевченко для України та світу, в чому полягає невмируща чарівність його поетичного слова, чому прочитання його творів дало серед нащадків широкий спектр взаємовиключних оцінок та інтерпретацій. Також йдеться про вшанування пам'яті у різні часи в Україні та світі.

Ключові слова: Тарас Шевченко, ювілеї Шевченка, пам'ятники Тарасові Шевченкові, Шевченко і Євромайдан.

REYENT Oleksandr (Kyiv). The figure of Taras Shevchenko in Ukrainian commemorative practices

The author attempts to answer some difficult questions: who was Taras Shevchenko for Ukraine and the world, what makes the immortal charm of his poetic word, why the readings of his works by his ancestors produced a wide spectrum of mutually exclusive opinions and interpretations? Also he writes about commemoration of the poet during different times in Ukraine and the world.

Keywords: Taras Shevchenko, Shevchenko's anniversaries, monuments to Taras Shevchenko, Shevchenko and Euromaidan.

РІЗНИКІВ Олекса (Одеса). Тарас Шевченко в моєму житті

Про важку дорогу до українства, до творчості українського Пророка Тараса Шевченка в житті українського юнака із зросійщеної Південної України йдеться у спогаді-есеї. Огром творчості Шевченка відкрився для нього в концтаборах Мордовії для політв'язнів, а вогонь поезії Пророка тепер надихає автора власну творчість. Згадано також видатних учених та діячів культури, з якими авторові довелося зустрітися на життєвому шляху.

Ключові слова: Тарас Шевченко, концтабори Мордовії, Євген Шабліовський, російщення України, Одеса.

RIZNYKIV Oleksa (Odesa). Taras Shevchenko in my life

In his essay Oleksa Riznykiv recounts the hard path of an Ukrainian youngster from the Russified Southern Ukraine to his Ukrainian awareness and to the works of Taras Shevchenko in his life. The greatness of Shevchenko's workshas opened to him just during his stay in the concentration camps for political prisoners in Mordovia and the vigor of Shevchenko's poetry has been inspiring his own artistic activity. The authoralso recallsthe prominent scholars and artists whom he met in his life.

Keywords: Taras Shevchenko, Mordovia concentration camps, Yevhen Shabliovskiy, Russification of Ukraine, Odesa.

СЕНИК Любомир (Львів). Нездійсненна мрія генія

У статті розглядається внутрішня драма Т. Шевченка, який не приймає дійсності неволі. Поет усвідомлює, що можливості для реалізації визволення

“перенесені” винятково в його творчість, у діяльність митця. Проте мучиться від осоружної дійсності, і ця драма поглиблюється і засланням, і особистою невлаштованістю – відсутністю власної сім’ї, про яку постійно мріє. В тих параметрах поетове слово набуває особливої емоційної наснаги і полум’яного заперечення зла в різних проявах.

Ключові слова: поет, творчість, драма, любов, неволя, московське самодержавство, повстання, історія, заперечення зла, правда, нація, геній.

SENYK Liubomyr (*Lviv*). **An unrealisable dream of the genius**

The article considers the inner drama of Taras Shevchenko, who rejects the reality of the imprisonment. The poet understands that the possibilities of his liberation are “transferred” exclusively to his literary work, the activities of the artist. He is tortured by the repulsiveness of the reality and this drama is deepened by the exile and his unsettled life – the absence of his own family, which he constantly dreams of. In such dimensions the poet’s word acquires a special emotional excitement and ardent repudiation of evil in its various manifestations.

Keywords: poet, work, drama, love, imprisonment, Moscow autocracy, revolt, history, repudiation of evil, truth, nation, genius.

СОДОМОРА Андрій (*Львів*). “Садок вишневий...”: в гармонії світового ладу

Автор зробив унікальну спробу прочитати шедевр Шевченкової лірики поезію “Садок вишневий...” в контексті античної і загалом європейської літератури, висловлює міркування над можливістю і складнощами перекладу цього твору чужими мовами. Побачити мистецьку, житейську “правду”, те вічне, що снується впродовж віків і тисячоліть, на думку автора студії, не лише, а то й важче, аніж у Горация – кожен рядок у творі Шевченка – окрема самодостатня картина, “кадр”. За позірною простотою цього твору – великий світ, але той світ наскрізь український, світ, що творить українську душу.

Ключові слова: Тарас Шевченка, Гораций, Вергілій, Богдан-Ігор Антонич, перекладознавство.

SODOMORA Andriy (*Lviv*). “**The Chery-Tree Orchard**”: in the harmony of world order

The author of the essay makes a unique attempt of reading a masterpiece of Shevchenko's lyrics, “The Chery-Tree Orchard” verse, in the context of classical and European literature in general. He draws attention to the possibilities and difficulties of its translation to foreign languages. Identifying the artistic and worldly “wisdom” in this verse is even harder than in the poems of Horace: every line of Shevchenko’s work is a separate and self-sufficient picture, or sequence. The illusory simplicity of this poem conceals a complex world, but this world is Ukrainian to the core; it forms the Ukrainian soul.

Keywords: Taras Shevchenko, Horace, Virgil, Bohdan-Ihor Antonych, translation studies.

СТЕБЛІЙ Феодосій (Львів). Галицька Шевченкіяна Михайла Грушевського

У контексті дослідження й популяризації М. Грушевським творчої спадщини Т. Шевченка під час його педагогічної праці у Львівському університеті та керівництва Науковим товариством ім. Шевченка (1894–1913 рр.) акцентовано увагу на його вагомій ролі в реальному високому оцінюванні й популяризації імені й творчості Кобзаря серед галичан в чималому циклі публікацій про літературний подвиг і значимість суспільно-культурної місії поета, популяризації його національної ідеї та формування його культу в Галичині.

Ключові слова: культ Т. Шевченка, єдність культури наддніпрянців і галичан, свободолюбові ідеї Кобзаря, шевченківські урочистості в Галичині та заборона їх у Києві.

STEBLIJ Pheodosiy (Lviv). Galycian Shevchenkiana of Mykhailo Hrushevskiy

The article studies Mykhailo Hrushevskiy's research and popularization of the artistic heritage of Taras Shevchenko during the former's pedagogical work in Lviv University and directing of the Shevchenko Scientific Society in 1894 – 1913. It draws attention to the important role of Mykhailo Hrushevskiy for the cause of true appreciation and popularization of the figure and heritage of Taras Shevchenko among the residents of Halychyna. Hrushevskiy issued a series of publications on the literary achievements and importance of the social and cultural mission of the poet, popularization of his national idea and formation of Shevchenko's cult in Halychyna.

Keywords: Shevchenko's cult, cultural unity of the residents of Naddniproshchyna and Halychyna, freedom-loving ideas, Shevchenko festivities in Halychyna and their prohibition in Kyiv.

ШАБЛІЙ Олег (Львів). Мої роздуми над поезією Кобзаря

У статті аналізуються вірші Тараса Шевченка з позицій розуміння поезії в різні періоди життя автора: шкільних років (1942–1954), університетського навчання (1954–1959) і зрілого віку (після закінчення студій на географічному факультеті). Досліджуються художні цінності поезії “Ой діброво – темний гаю”, “Ой чого ти почорніло, зеленее поле...”, “За байраком байрак...”, поеми “Марія” та ін. Описано “шевченківський” плакат, який виконав автор до 100-ліття від смерти поета (1961 р.).

Ключові слова: Тарас Шевченко, поезія, художній образ, художній аналіз.

SHABLIY Oleh (Lviv). My reflections on Taras Shevchenko's lyrics

The article analyses Taras Shevchenko's poems from the standpoint of appreciation of poetry during different periods of the author's life: school years (1942–1954), university education (1954–1959) and adulthood (following graduation from the Faculty of Geography). The author examines the artistic value of the poems “Oh, Oakery – the Dark Grove”, “Why Have You Grown Dark, the Green Field”, “A Ravine after Ravine”, “Mariya” and some others. “Shevchenko” poster, designed by the author on the occasion of the 100th anniversary of the poet's death (1961) is also analysed in the article.

Keywords: Taras Shevchenko, poetry, artistic image, art analysis.

ШАЛАТА Михайло (*Дрогобич*). **Святість Шевченкового імени у Франковому селі**

Стаття присвячена пошануванню генія Т. Шевченка геніяльним І. Франком та франковими земляками. Йдеться про духовні й матеріальні вияви цього пошанування, зокрема характеризується оригінальний нагуєвицький пам'ятник, де скульптура Франка в оточенні портретів видатних письменників світу, у центрі яких – Шевченко.

Ключові слова: Нагуєвичі, батьківщина Франка, портрет, скульптурна композиція, ювілеї Шевченка.

SHALATA Mykhailo (*Drohobych*). **The Sanctity of Shevchenko's name in Franko's native village**

The article deals with the honouring of Taras Shevchenko's genius by the ingenious Ivan Franko and his countrymen. Both the spiritual and material manifestations of this honouring are considered. In particular, the author characterizes an original monument from the village of Nahuievychi, where the sculpture to Ivan Franko is located among the portraits of the most prominent writers of the world with Shevchenko's portrait in the middle of the composition.

Keywords: Nahuievychi, Ivan Franko's native land, sculptural composition, portrait, Shevchenko's anniversaries.

ШАЛАТА Михайло (*Дрогобич*). **Розмисли про українського пророка**

Пропоноване повідомлення – своєрідний звіт автора з нагоди 200-річчя від дня народження Т. Шевченка про роботу щодо популяризації Шевченкової справи і слави. Автор – поет, літературознавець, громадський діяч – присвятив Шевченкові низку публікацій, промов, очолював оргкомітет будівництва у Дрогобичі одного з найкращих йому пам'ятників, упорядкував антологію поезій про Шевченка.

Ключові слова: “Кобзар”, вірш, стаття, пам'ятник, шевченківські місця, антологія.

SHALATA Mykhailo (*Drohobych*). **Some reflections on the Ukrainian Prophet**

The proposed essay is the author's original report about the activities concerning popularisation of Taras Shevchenko's cause and triumph on the occasion of the 200th anniversary of the poet. The author – poet, literary critic and public figure – dedicated to Shevchenko a number of his publications and speeches, chaired an organising committee for constructing of one of the best monuments to Shevchenko in Drohobych and compiled an anthology of poetic dedications to Shevchenko. The essay elaborates on all this in detail.

Keywords: “Kobzar”, poem, article, monument, Shevchenko's places, anthology.

ШАНДРА Валентина (*Київ*). **Поет і держава: випробування Шевченком**

У статті з'ясується, чому Тарас Шевченко не скористався талантом художника і поета спробою Двору наблизити його до свого оточення, зв'язками з літераторами аби зробити кар'єру в Санкт-Петербурзі. Автор пробує пояснити, чому

Поет був жорстоко покараний 1847 р. тривалим засланням на військову службу в Оренбурзькі степи та постійним переслідуванням після звільнення. Аналізуються також форми нагляду за ним на засланні, під час відвідування України та по-новому інтерпретується відмова йому оселитися на рідній землі.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Російська імперія, Шевченко на засланні, Шевченко і Санкт-Петербург.

SHANDRA Valentyna (Kyiv). The poet and the state: testing by Shevchenko

The article considers why Taras Shevchenko did not use his talents of an artist and poet as well as the Court's attempt to bring him closer to its circles and his relations with literary critics to make a career in St. Petersburg. The author puts forward her account of why the great poet was punished so severely in 1847 by a long exile and military service in Orenburg steppes and a constant persecution after his release. The article also analyses the forms of supervision of Shevchenko in the exile, during his visits to Ukraine and suggests a new interpretation of the ban on his settlement in the native land.

Keywords: Taras Shevchenko, Russian Empire, Shevchenko in the exile, Shevchenko and St. Petersburg.

ШЕНДЕРОВСЬКИЙ Василь (Київ). Божа місія Тараса

Автор роздумує над багатогранною творчістю Тараса Шевченка, її світовими вимірами, про оцінку поетичної і мистецької спадщини українського Пророка його сучасниками і діячами культури сьогодення.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Іван Дзюба, Ліна Костенко, Михайло Остроградський, Ганна Барвінок.

SHENDEROVSKIY Vasyl (Kyiv). The Goddly mission of Taras

The author reflects on the multifaceted works of Taras Shevchenko, their global dimensions and the evaluation of the poetic and artistic heritage of the Ukrainian Prophet by his contemporaries and present-day artists.

Keywords: Taras Shevchenko, Ivan Dziuba, Lina Kostenko, Mykhajlo Ostrohradskyi, Hanna Barvinok.

ЯКИМОВИЧ Богдан (Львів). Тарас Шевченко і Галичина: від першого знайомства до наукового зібрання поетичних творів (штрихи до галицької видавничої Шевченкіяни)

Автор робить спробу відтворити під сучасним кутом зору події першого знайомства галичан з творчістю Тараса Шевченка, з'ясувати контроверсійні твердження щодо першої появи його творів в Галичині, осіб, які були до цього причетні, про видання в краї творів українського Пророка аж до появи першого наукового двотомника за редакцією Івана Франка у Львові 1908 р., порівнянні опублікованих там текстів з деякими Шевченковими автографами, яких не міг бачити редактор. Наприкінці автор висловлює деякі думки про значення Шевченкових пророцтв для сучасної України.

Ключові слова: Тарас Шевченко, українське книговидання, Галицька Шевченкіяна, К. Климкович, В. Бернатович, І. Франко, видання "Кобзаря".

YAKYMOVYCH Bohdan (Lviv). Taras Shevchenko and Halychyna: from the first encounter to the scientific collection of poetic works (the sketches of the publishing Shevchenkiana of Halychyna)

The author attempts to reconstruct the events of the first acknowledgement of the residents of Halychyna with the works of Taras Shevchenko. In particular, he studies the controversial statements about the first appearance of his works in Halychyna and tries to identify the individuals involved. Also, the author studies publishing of the works of the Ukrainian Prophet in the region until the appearance of the first two-volume scientific collection edited by Ivan Franko in Lviv in 1908. He compares the texts published in this collection with some of Shevchenko's autographs, which the editor could not be aware of. Finally, the author expresses some suggestions about the meaning of Shevchenko's prophecies for contemporary Ukraine.

Keywords: Taras Shevchenko, Ukrainian publishing, Ksenofont Klymkovych, Volodymyr Bernatovych, Ivan Franko, issues of "Kobzar".

Анотації підготовано за редакцією Петра КУЗИКА (Львів)